

ENTREVISTA

“Farem l'experiment més important de la història”

Peter Jenni

DIRECTOR DE L'EXPERIMENT ATLAS

Més de 2.000 científics treballen des de fa gairebé 20 anys en un projecte per descobrir què va passar poc després del Big Bang

M. MAS

El gran col·lisionador d'hadrons (LHC) és el nom que rep un gran projecte experimental que està previst que vegi la llum d'aquí a uns tres mesos en un túnel circular de 27 quilòmetres ubicat a 100 metres de profunditat a Ginebra. Peter Jenni és el director de l'experiment Atlas, que està associat al LHC i ahir va impartir una conferència al Centre Social i Cultural de La Caixa a Lleida per explicar els secrets d'aquesta investigació.

En què consisteix aquest experiment?

El LHC es convertirà en l'accelerador de partícules més potent després de més de 15 anys d'investigacions. Concretament, hi ha dos eixos de partícules que xoquen en un anell i en aquest punt s'han instal·lat instruments per obtenir informació. Per fer-ho, s'utilitzaran imants superconductors. El detector és de grans dimensions, ja que té les mides equivalents a un edifici de 5 plantes (arriba fins a 24 metres d'altura per 56 de llarg). Segons les previsions, els primers resultats de l'estudi es tindran d'aquí a 10 o 15 anys.

Què esperen descobrir?

Es tracta de l'experiment científic més gran i complicat de tota la història de la humanitat per reproduir per primera vegada les condicions físiques que es van produir poc després del Big Bang. Tenim algunes

LLEONARD DELSHAMS

idees, com per exemple buscar una explicació de per què les partícules tenen massa o revelar un dels grans misteris de l'univers: definir la zona fosca (la massa que no es veu però que existeix). Encara que també podem tindre sorpreses.

Quantes persones participen en aquest projecte?

Hi col·laboren més de 2.000 científics de 170 universitats (entre les quals n'hi ha 3 d'espanyoles) de 37 països.

És difícil coordinar tants científics?

L'organització és imprescindible i té una part positiva, ja que tots els participants tenen la mateixa motivació. A més, el 10 per cent dels científics són

estudiants de doctorat, alguns d'ells són espanyols, que han escollit treballar en un projecte internacional. No té un objectiu comercial sinó científic, encara que té interès per a la indústria.

Quin és el descobriment que tindria més importància?

La supersimetria (que postula l'existència de nous parells de partícules bessones) seria una cosa molt interessant i nova ja que s'ha descrit però no s'ha descobert experimentalment. Així també ens agradaria poder trobar dimensions extraespacials, ja que algunes investigacions indiquen que poden existir o forats negres microscòpics.

CELEBRACIONS AVUI, HAVANERES

MISSATGES

Així són les dos piruletes que es podran degustar a l'Aplec.

Elaboren dos piruletes especials amb motiu de l'Aplec del Caragol

LLLEIDA | Els visitants de l'Aplec del Caragol que se celebrarà a Lleida aquest cap de setmana tindran més d'una manera de disfrutar dels caragols. I és que a més de a la *llauma* o a la *gormanta*, la Fecoll estrenarà el seu caragol més dolç.

La culpa és de l'empresa Tutti Fruti, que ha creat per a l'ocasió dos piruletes especials amb la forma d'aquests gasteròpodes que seran presentades durant la pròxima edició. Una de les dos està elaborada en dos colors, simulant el cos i la closca, i l'altra és una base de caramel de maduixa sobre la qual es dibuixa l'animal a base de merenga.

Totes dos, elaborades per un mestre artesà de Madrid, podran comprar-se al recinte de l'Aplec a un preu de dos euros.

D'altra banda, ahir també van continuar els actes pre-

DOS EUROS

Els visitants podran comprar-les el cap de setmana al recinte de l'Aplec a un preu de dos euros

vistos durant la setmana cultural prèvia a la celebració de l'Aplec. Després del pregó que va donar el tret de sortida dilluns, ahir va tindre lloc, a l'Acadèmia Mariana, la representació de *La mare...quina nit!*, a càrrec d'AEM-Belles Arts Teatre. Per avui, està prevista una cantada d'havaneres a la plaça de Sant Joan, amb l'actuació d'Arrels de la Terra Ferma, Boira i Bergantí de Malgrat de Mar.

D'altra banda, per evitar situacions de pluja com l'any passat, quan es van inundar algunes penyes, els operaris ja han col·locat grava per anivellar el terra.

ITMAR FABREGAT

Land Rover España cedeix un tot terreny a la delegació del Pallars Sobirà de Creu Roja

LLLEIDA | Creu Roja del Pallars Sobirà compta, des d'ahir, amb un tot terreny cedit gratuïtament per Land Rover España, que s'utilitzarà per a serveis preventius i d'emergències per aquesta comarca. La seu a Lleida de l'enti-

tat va acollir l'acte d'entrega del vehicle i va comptar amb l'assistència del responsable del concessionari a Lleida, Joaquim Portolés, i el president de Creu Roja del Pallars Sobirà, Joan Manel Gómez.

Èxit del programa XKPTS per a la prevenció de drogues

LLLEIDA | Més de 1.300 escolars de Lleida van participar el curs passat en el programa de prevenció del cànnabis XKPTS, de Caixa Catalunya, el doble que en l'edició anterior. En total, es va portar a terme en nou municipis de les comarques lleidatanes i en una vintena de centres escolars. Aquest programa es va posar en marxa l'any 2005 a Barcelona, i des de llavors ha atès més de 22.000 alumnes de tot Catalunya.

Problemes per abandonar la teràpia hormonal

MADRID | L'increment del colesterol, la disminució de la massa òssia, l'agreuiment dels símptomes de la menopausa i la depressió són alguns dels "riscos severs" per a la salut que patiran la meitat de les dones espanyoles que van optar per abandonar abruptament la teràpia substitutiva hormonal. Fins al 70 per cent de les nord-americanes i el 50 per cent de les europees van tallar amb aquest tractament el 2002.

PEP GRAELL

Conveni per a la inserció laboral

LA SEU D'URGELL | L'ajuntament de la Seu, el consell comarcal de l'Alt Urgell i Aspid van reafirmar ahir el compromís de la inserció laboral per a persones amb discapacitat física.